

او را «جان رحمی به رحمت» گفته‌اند (۹۷۵ ق). تذکره‌نویسان مقام شاعری وی را ستوده‌اند. زبان اشعار رحمی ساده و روان است. از آثارش: شاه و گدا که ترجمه منظوم شاه و درویش هلالی چغتایی (- ۹۳۶ ق) از فارسی به ترکی است. وی ترجمه این اثر را همزمان با تألیف شاه و گدای یحیی تاشلیجالی آغاز کرد. نسخه دست‌نویسی از این اثر به شماره ۱ مجامع ترکی طلعت در کتابخانه ملی مصر نگهداری می‌شود؛ ترجمه و شرح تحفة الاحرار (اورنگ سوم از هفت اورنگ جامی) از فارسی به ترکی؛ گل صد برگ که رحمی آن را به اقتضای مخزن الاسرار نظامی گنجوی در هفت روضه سروده است؛ دیوان ترکی که نسخه‌ای از آن در مجموعه‌ای به شماره ۴۰۰۸ در کتابخانه آیت‌الله مرعشی نگهداری می‌شود.

منابع: تاریخ عثمانی، حقی، ۶۹۶/۲؛ تذکره الشعراء، حسن چلبی، ۴۰۰/۱-۴۰۴؛ عثمانلی مؤلفری، ۱۸۰/۲-۱۸۱؛ فهرس المخطوطات التریکیة العثمانیة، ۶۸/۲-۶۹؛ ۲/۳؛ فهرست نسخه‌های خطی ترکی کتابخانه آیت‌الله مرعشی، ۱۱۹/۱-۱۲۰؛ قاموس الاعلام، ۲۲۷۰/۳؛ کشف الظنون، ۷۸۹/۱؛ مجموعه مقالات کنفرانس بین‌المللی بزرگداشت نهمین سده تولد حکیم نظامی گنجوی، ۱/۵۶۳، ۵۶۵، ۵۶۶؛ هدیه المارین، ۲۴۹/۲-۲۵۰؛

Türk edebiyatı ansiklopedisi, 4/983 ; Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi, 7/271-272.

محمدی

رحمی کریدی (rah.mi-ye.ke.ri.di)، ابراهیم فرزند عبدالحمید کریدی رومی، کاندی/قندیه ۱۲۵۵ - اسکندرون ۱۳۱۲ ق/ ۱۸۳۹ - ۱۸۹۴ م، مترجم و شارح عثمانی. از مردم کاندی/قندیه در جزیره کرت بود. تحصیلات مقدماتی را در زادگاهش به پایان رساند. سپس پیشه کتابت اختیار کرد و همزمان با آن تحصیلاتش را نیز ادامه داد. بعدها به سلک درویشان درآمد و پس از آن مدیر گمرک شهرهای از میر، ادرنه، کرت، پروزه، جده و اسکندرون شد. وی زمانی که در از میر بود علوم عربی را فراگرفت و اجازه‌نامه تدریس دریافت کرد. هنگامی که در جده به سر می‌برد، حج گزارد. چون درگذشت، بنا به وصیتش پیکرش را در نزدیکی‌های بلان به خاک سپردند. به گفته منابع، رحمی مردی ادیب، فاضل و کاردان بود. از آثارش: واسطه السلوک فی

جلسات درس کوچک حافظ نجیب و فایق افندی شرکت جستند. در همان زمان عینتاب تیز دستخوش شورش ینی‌چری‌ها شد و بدین سبب آن دو به ناچار به قیصریه رفتند. در قیصریه تحصیلاتشان را نزد قاسم افندی، حاجی وهبی و محمدصاری عبدالله‌زاده پی گرفتند و سرانجام موفق به دریافت شهادتنامه علمی از قاسم افندی شدند. پس از آن هر دو به خریوت بازگشتند (۱۲۴۲ ق/ ۱۸۲۶ م). سپس رحمی و عمر نعیمی به اردوی نظامی ابراهیم‌پاشا از سرداران سپاه محمود دوم عثمانی (۱۲۲۳ - ۱۲۵۵ ق) پیوستند. رحمی پس از جنگ به زادگاهش بازگشت و گوشه انزوا گزید. خاکجای وی در گورستانی در زادگاهش است. رحمی شاعری را در جوانی آغاز کرد و به ترکی و فارسی شعر می‌سرود. از اشعار او است: «در خیال آن قد موزون چمان ما را بس - از ریاض حرم آن سرو روان ما را بس /... چشم‌دار شکر مصر نیم ای شه حسن - یک دو سه بوسه از آن غنچه‌دهان ما را بس...» از آثارش: دیوان (خریوت، ۱۳۰۳ ق)؛ شرح بوستان سعدی.

منابع: پارسی‌نویسان آسیای صغیر، ۳۵؛ عثمانلی مؤلفری، ۲۰۶/۲؛ Son asır Türk şairleri, 4/1326-1328 ; Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi, 7/270.

محمدی

رحمی بورسوی (rah.mi-ye.bur.sa.vi)، پیرمحمد فرزند بالی نقاش، - ینی‌شهر ۹۷۴/۹۷۵ ق، شاعر عثمانی. در بورسه زاده شد. در روزگار سلیمان قانونی (۹۲۶ - ۹۷۴ ق) بالید. سرودن شعر را در جوانی آغاز کرد. در منابع در احوال وی آمده است که از صالح چلبی جلال‌زاده اجازت (گواهی‌نامه) دریافت کرد و به اسکندرچلبی دفتردار دست ارادت داد. ارادت وی به اسکندرچلبی و کسب اجازه از جلال‌زاده و نیز نسبت پیر در نام وی، همگی نشان از گرایش وی به تصوف دارد، اما در هیچ‌یک از منابع در این باره سخن نرفته است. وی با میانجیگری اسکندرچلبی به ابراهیم‌پاشا مقتول (- ۹۴۲ ق)، صدراعظم سلیمان قانونی، معرفی و از پشتیبانی وی برخوردار شد. گفته‌اند که رحمی در مراسم ختنه‌سوران شاهزاده مصطفی، پسر سلیمان قانونی، شرکت جست و قصیده‌ای سرود و به شاه اتحاف کرد و شاه قصیده را پسندید و به وی پاداش داد. ماده تاریخ درگذشت

17 HAZİRAN 2000

C170116

Birici, Sevim. "Bursalı Rahmî: Şah u Geda, inceleme-metin." Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, 1996. (Danışman: Prof. Dr. Sabahattin Küçük)

Rahmî

3.18- Bursalı Rahmî ve Gül-i Sad-Berg'i, Gülgün Erişen, TM. X, 1 (İstanbul 1992): 285-315.

05 HAZİRAN 1996

170116 Rahmî

1.5.45- Bursalı Rahmî'nin Şah u Geda Mesnevisinin Transkripsiyonu, Kemal Karahan, AÜ. FEF. TDEB., (ET. 85/5), Erzurum 1985.

Bitirme (Mezuniyet) tezi.

22 00 1 0002 30

05 HAZİRAN 1996

170116 Rahmî

1.4.13- Bursalı Rahmî ve Gül-i Sad-Berg'i, Gülgün Erişen, AÜ. SBE., Ankara 1990, 281 s. (Dnş. Prof. Dr. İsmail Ünver).

Yüksek lisans tezi

05 HAZİRAN 1996

An.Ü. Dil T.C.F. T.D.Ed. 1990

Erişen, Gülgün: "Bursalı Rahmî ve Gül-i Sad-Berg'i", Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. İsmail ÜNVER), 281 s.

Çalışmamız "Bursalı Rahmî", "Gül-i Sad-berg, Kaynakları, Benzerleri", "Sonuç", "Bibliyografya", "Metin" ve "Dizin" kısımlarından oluşmaktadır.

"Bursalı Rahmî" başlığını taşıyan bölümde, şairin hayatı, eserleri ve edebî şahsiyeti üzerinde duruldu. Tezkirelerden ve diğer kaynaklardan elde edilen bilgilerle şairin hayatı elden geldiğince aydınlatıldı. İki mesnevisi, bir şehrengizi ve tezkirelerde dağınık şiirleri bulunan şairin eserlerinin her biri ayrı başlıklar altında incelenip tanıtıldı ve mesnevilerin özeti verildi. Şairin edebî şahsiyetiyle ilgili olarak tezkirelerde ve diğer kaynaklarda verilen bilgiler toplandı.

"Gül-i Sad-berg, Kaynakları, Benzerleri" başlığı altında birinci aşamada bu tarzdaki mesnevilerin ilk örneğini teşkil eden Nizami'nin Mahzenü'l-Esrâr adlı mesnevisi, bu mesneviye İran ve Türk edebiyatında yazılmış nazireler tanıtıldı, her nazire konu başlıkları açısından Mahzenü'l-Esrâr'la mukayese edilerek bu eserle birleştiği ve ayrıldığı noktalar üzerinde duruldu. İkinci aşamada ise Gül-i Sad-berg, çeşitli yönlerden tanıtıldı, eserin kaynakları ve kimden ne derecede etkilendiği gösterilmeye çalışıldı.

"Sonuç"ta bu bölümlerde varılan hükümler özetlenip, "Bibliyografya"da faydalanılan kaynaklar verildi.

"Metin" bölümünde ise Gül-i Sad-berg'in metni ilmi metodlarla ve en doğru şekilde verilmeye çalışıldı.

170116

RAHMÎ

1 FATİH TIĞLI, Bursalı Rahmî Çelebi ve divânı, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2006

gelerek editörlük yaptı. Edebiyat ve Rus dili öğretmeni oldu. Sonra Yazarlar Birliğinde çalıştı. İlk şiiri 1946'da yayımlandı. Şiirlerinde vatanseverlik, ileri görüşlülük konularını işledi. Sürekli olarak aruz vezni ile gazel şeklinde yazdı. Esas faaliyetini klâsik edebiyat, editörlük ve çeviri alışmalarına ayırdı. *Muhabbetnâme- Mihnetnâme, Ferht ile Şirin* mesnevilerini, Lütî, Sekkakî, Atâ'i ve Növbetî gibi ünlülerin gazellerini yayımladı. Çevirdiği eserler arasında Gorki ve Çehov'un hikâyeleri, Puşkin, Mao ve başka yabancı şairlerin şiirleri, Gomoro'nun draması, *Kızıl Köşkteki Rüya* romanının 2.cildi, *Kardeş Yersuvlar, Spartak, Sakin Don ve Gülistan* vardır. **EseriŞiir:** *Yürek Sözü* (1983).

Kay.: Ablimit İsmail- Mahmutcan İslam, *Hazırki Zaman Uygur Edepleri*. Ürümçi 1993. ♦♦A. B. İLTEBİR

RAHMETULLAYEV, Şevket Ubeydullayev (1926-?): Özbekistan dil bilimcisi. Taşkent'te doğdu. 1943-1947'de Taşkent Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesini bitirdi. 1948'den başlayarak bu fakültede okutman, doçent, profesör, bölüm müdürü olarak çalıştı. 1952'de MGU'ya bağlı ihtisaslaştırılan kurulda adaylık tezini savundu. 1953'te Filoloji Fenleri adayı, 1968'de doktorluk derecesini, 1958'de doçent, 1968'de profesör ünvanını aldı. Özbek dilini her yönden inceledi ve bu konuda birçok çalışma yaptı. *Hazırki Özbek Edebiy Tili* adlı ders kitabının sözlük ve cümle yapısı bölümlerini yazdı ve bu kitabın redaktörlüğünü yaptı. **Eserleri:** *Frazeologik Birliklarning Esasiy Ma'na Türleri* (Taşkent 1955), *Hazırki Özbek Tilidegi Frazeologik Birliklarning Semantik Türleri* (Taşkent 1956), *Frazeologiya "Hazırki Zaman Özbek Tili"* (Taşkent 1957), *Özbek Tilining Kısaçe Frazeologik Lügati* (Taşkent 1964), *Özbek Frazeologiyasının Ba'zı Meseleleri* (Taşkent 1966), *Nutkimiz Körki* (Taşkent 1970), *Leksikologiya ve Frazeologiya Hazırki Özbek Edebiy Tili* (K. U. Tursunov, C. Muhartov, Ş. Rahmetullayev ile birlikte, Taşkent

1975), *Özbek Tilining İzahli Frazeologik Lügati* (Taşkent 1978), *Orfografiya Kaide-leri - Sevadhanligimiz Esasi* (Taşkent 1980), *Özbek Tili Omonimlerinin İzahli Lügati* (Taşkent 1984), *Özbek Tilide Tab Baglenişning Türleri* (Taşkent 1993), *Özbek Tilining Frazeologik Lügati* (1992), *Özbek Tilide Fe'l Frazemalerining Bağleşuvi* (1992).

Kay.: Yaz. Arş. ♦♦ Z. HALMANOVA

RAHMÎ (?-1566): Divan şairi. Bursa'da doğdu. Asıl adı Pir Mehmed Çelebi olup Nakkaş Bâlî'nin oğludur. Tahir Bey Pir Mehmed adını baba adı olarak gösterdi. Şair olarak genç yaşta ün kazandı. Hasan Çelebi, tezkiresini yazdığı yıllarda (1528) henüz genç bir şairdi. Bursa'da medrese öğrenimi gördü ve Celâlzâde Salih Çelebiden mülazım oldu. Defterdar İskender Çelebi tarafından Sadrazam İbrahim Paşaya takdim edildi. Kanunî Süleyman'ın şehzâdelerinden Mustafa'nın sünnet düğünü için yazdığı kaside ile devrin şairleri arasında ün kazandı. İbrahim Paşa ve Şehzâde Mustafa'nın himayelerine girdi. Şehzâde Selim'e sunduğu Tir ü Keman vasfında bir kaside üzerine Yenişehir'e yirmi akçe ile müderris olarak atandı ve orada öldü. Öldüğü sırada elli-altmış yaşlarında idi. Şuara tezkireleri Rahmî'yi değeri bilinmeyen şairlerden saydılar, Âlî ise onun Bursa şairlerinin en iyisi olduğunu yazdı. Şiirlerinde İran şairlerinden Molla Camî ve Taşlıcalı Yahya Beyin etkisi görülür. Divanı bulunamadı. Rahmî daha çok gazelde başarı kazandı. Terci-i bend, terki-i bend, müseddes, muhammes gibi nazım şekillerini de kullanan şairin şiirlerinde tasavvuf konuları geniş şekilde yer aldı. Şiir mecmualarında çok sayıda şiirine rastlanmaktadır. **Eseri:** *Divan*, yazmaları, MK Yz A 6803/1 içinde 12 kaside, 1 tarih, 3 tesdis, 11 tahms, 2 müseddes, 1 murabba, 2 terci-i bend, 160 gazel, 1 muhammes, 1 kıt'a, 15 matla vardır. Hilâlî'nin *Şâh u Gedâ* adlı mesnevisini pek çok ilâvelerle manzum olarak *Şâh u Derviş* adını vererek Türk-

-Rahmî 1701/16

BURSALI RAHMÎ'NİN "GÜL-İ SAD-BERG"İ
ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Pervin AYNAGÖZ*

XVI. asır şâirlerinden olan Rahmî, Bursalı'dır. Asıl ismi Pîr Mehmed Çelebi'dir ve Rahmî mahlasıyla şöhret bulmuştur. Âşık Çelebi'nin Meşâ'irü's-Şu'arâ adlı tezkiresinde babasından; "... fenninde erbâb-ı nakşuñ pişrevi ve kiş-ver-i resmûñ hüsrevi olan Nakkâş Bali", diye söz edilmektedir.

Tezkirelerde verilen bilgilerin ışığında, iyi bir tahsil gördüğünü söyleyebileceğimiz Rahmî, mülâzimin zümresindedir. Sanat ve şiir yanında devrinde muteber olan zâhirî ve bâtinî ilimlerle de uğraşmıştır. Çocuk denecek yaşta iken¹, H. 933 yılında Kanûnî Sultan Süleyman'ın oğlu, Sultan Mustafa'nın sünnet düğününde takdim ettiği kaside çok beğenilmiş ve câizeye lâyık görülmüştür. Ayrıca devrin edebî mahfilleri olarak kabul edilen Sadrazam İbrahim Paşa'nın huzurunda şiir söylemiş, İskender Çelebi'nin meclisinde akranlarıyla münazaralar etmiştir. Oldukça meşakkatli geçen danışmentlik vazifesinin sonunda Celâl-zâde Sâlih Çelebi'den mülâzemet alıp, yirmi akçe maaşla Yenişehir'de müderrisliğe başlamıştır. Âlî'ye göre Rahmî, Bursa şâirlerinin en iyisidir².

Rahmî devrinde şiirleriyle büyük şöhret kazanmış³, ancak çevresindeki devlet büyüklerinden yeterli alâka bulamadığı için istediği mertebelere ulaşamamıştır. *Gül-i Sad-berg* adlı mesnevisinin sebab-i tahrir bölümünde;

575. Gam beni pâmâl ider her nefes

Padişehüm ol bana feryâd-res

576. Gâhi sitem dîdeleri yâd kıl

Hâtur-ı virânımı âbâd kıl

(*) Ar. Gör. (M.A.), Fırat Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

175464

ŞÂH U GEDÂ (ŞÂH U DERVÎŞ)
MESNEVİLERİ

VE

BURSALI RAHMÎ'NİN ŞÂH U
GEDÂ'SI

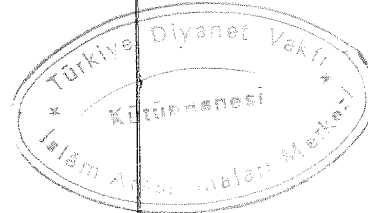
Rahmi (170116)

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	175464
Tas. No:	TS11.216 RAH.Ş

5 EKİM 2008

Dr. Sevim BİRİCİ

MADDE YAYIKLANSINCA
SONRA GELEN DOKÜMAN

Bir dilbere duş boldım
Gamzası oğ, gaşı yay
Gün hayrandır görkinden
Hicâlatda tolğan ay

“Gavunun govusun şagal iyr diyrler” diyen MK sevgiliyi sadece dış güzel-
liği ile değerlendirmiyor. Ve Meşli Yârı için şunları söylüyor:

Meşli hanım enin dişlep
Bizden ki uyat eyleyir
Seykin basıp uz yürişlep
Bizden ki uyat eyleyir

MK, Meşli Yârından ayrıldığım ise yine şu dizelerle anlatıyor:

Cân coşğuna geldim yandım yarıldım
Bağışlaşaň neyler yârim yâ Allâ
Sanagsız söyüşdim öysüz ayrıldım
Bağışlaşaň neyler yârim yâ Allâ

Dergi / Rûbâ
Kitaphanede Mavcuttur

Türkoloji Dergisi, (A.Ü.D.T.C.F.)

c. X / s. 1, Ankara, 1992, s. 285-315

D. 510

BURSALI RAHMÎ VE GÜL-İ SAD-BERG'İ

GÜLGÜN ERİŞEN

Divan edebiyatı geleneği içerisinde önemli bir yer tutan mesnevi türü, kanaatimizce mukayeseli olarak incelenmeli ve bu türün eserleri, hem kendi içerisinde birbirleriyle hem de İran edebiyatındaki benzerleriyle karşılaştırılarak Türk mesneviciliğinin gelişmesi ortaya konulmalıdır. Araştırmamızın konusunu teşkil eden Bursalı Rahmî'nin *Gül-i Sad-berg* adlı mesnevisi, 16. yüzyılda nazire geleneğine uyularak yazılmış, bu tür mukayeselere imkân veren önemli bir mesnevidir.

Bursalı Rahmî ve eseri *Gül-i Sad-berg* hakkında bugüne kadar Ali Nihad Tarlan'ın eseri dışında kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Bu eserde Ali Nihad Tarlan, Rahmî'nin şiir mecmualarındaki şiirlerini toplamış ve tezkirelere dayanarak hayatı hakkında bilgiler vermiştir¹.

I. BURSALI RAHMÎ

A. Hayatı:

Kaynaklarda Rahmî, Rahmî Çelebi olarak geçen şairin asıl adı Pîr Muhammed'dir². Doğduğu yıl bilinmemekle birlikte kaynaklarda verilen bazı bilgilere dayanarak bir tahminde bulunabiliyoruz. Şehî Beg,

1 Ali Nihad Tarlan, *Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Astr Divan Şiiri, Rahmi ve Fevri*, I.Ü. Yay., no. 356, İstanbul, 1948, (Tarlan); Bursalı Rahmî'nin hayatı, eserleri, edebî şahsiyeti *Gül-i Sad-Berg* mesnevisinin değerlendirilmesi için bkz. Gülgün Erişen, *Bursalı Rahmî ve Gül-i Sad-berg'i*, A.Ü. Sosyal Bil. Fens., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1990, V+275 s. (Erişen, Rahmî).

2 'Aşık Çelebi, *Meşâ'irü's-şu'arâ*, M. -Owens, London, 1971, v. 230b (Mş.), Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-şu'arâ*, Kutluk, TTK., Ankara, 1978, C. I, s. 400 (Hasan Çelebi); Beyânî, *Tezkiretü's-şu'arâ*, Millet Ktb., Ali Emîri Ef., no. 757, v. 35a (Beyânî); Riyâzî, *Riyâzü's-şu'arâ*, Nuruosmaniye Ktb., no. 3724, v. 73b (Riyâzî); 'Âlî, *Künhü'l-ahbâr*, Nuruosmaniye Ktb., no. 3406, v. 128b (Âlî); İsmail Belig, *Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefeyât-ı Dânişverân-ı Nâdireddân*, Süleymaniye Ktb. 'Aşir Ef., no. 264, v. 172a (*Güldeste*); Kâtip Çelebi, *Keşfü'z-zünûn*, Ş. Yaltkaya-R. Bilge, MEB. Yay., İstanbul, 1971, C. I, s. 361 (*Keşf*), Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmânî*, İstanbul 1311, C. II, s. 375 (SO); Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, İstanbul 1331, C. II., s. 180 (OM); Nail Tuman, *Tuhfe-i Nâilî*, Millî Ktb., Yazmalar 611, s. 473 (Tuhfe).

Oldu târihi şu gibi hâmeden câri hemân
İbrahim⁸⁴ Pâşâ içirdi nâsa 'ayn-ı zenzemi
1141/1728/29

اولدي تاريخي صو كيبى خامه دن جاري همان
ابراهيم پاشا ايچردي ناسه عين زمزمى

Türklük Araştırmaları Dergisi, sayı: 7
İstanbul - 1993, s. 423-472.

[Amil ÇELEBİOĞLU Armağanı]

D-142

Özge / Kibap
Kütüphanesinde Mavca/2006

22 MART 1996

⁸⁴ İbrahim Divan'da elifle yazılmaktadır, ancak vezin gereği elifsiz okunması gerekmektedir. Çeşmenin yapım tarihini verebilmek için elifle yazıldığı düşünülebilir. Tarihi hesaplarken elifi gözönüne aldık.

16. Yüzyıl Şâirlerinden BURSALI RAHMİ ÇELEBİ VE ŞİİRLERİ

SABAHATTİN KÜÇÜK*

Hayatı

16. yüzyıl, klasik şiirimizin gelişmesi açısından verimli bir dönemdir. Şâirlerimiz, örnek aldıkları İranlı şâirlerle boy ölçüşebilecek bir duruma bu yüzyılda gelmişlerdir. Klasik şiirimizin ustaları, İran'dan almış oldukları ortak şiir malzemelerini kendi duygu, düşünce, gelenek ve yaşayış tarzlarına göre işlemişler, bu malzemeye kendi benliklerinin damgasını vurmuşlardır. Böylece, İran taklidi değil, tamamen Türk'ün malı olan eserler vücuda gelmiştir. Zâtî, Hayâlî Bey, Taşlıcalı Yahya, Hayretî, Fuzûlî, Bâkî, Nev'î, Bağdatlı Rûhî, Figânî, İshak Çelebi ve Rahmî Çelebi gibi ustalar, şiirimizin klasik bir hüviyet kazanmasını sağlayan 16. yüzyıl şâirleridir. Bunlardan özellikle Bâkî, teknik bakımdan verdiği mükemmel örneklerle Türk diline şiir olma hüviyetini sağlarken, Fuzûlî de şiirimizi duygu yönünden zirveye çıkararak adlarını ölümsüzleştirmişlerdir.

Osmanlı ülkesinin genişleyip yayılmasına paralel olarak bu sınırlar içerisinde Türk kültürü yaygınlaşmış, eski merkezlerin yanı sıra pek çok yeni merkezlerden bilim adamı ve şâirler yetişmiştir. Ancak, yetişen bu şâirlerden divanları olanlar, tanınabilmiş ve eserleri üzerinde çalışılarak edebiyat tarihlerimizde yerlerini almışlardır. Divanları bulunmayanların şanssız olduklarını görüyoruz. Edebiyat tarihlerimizde bu gibi sanatkârlar, ya sadece adları anılarak ya da edebî şahsiyetleri hakkında bir iki cümle ile bilgi verilerek geçilirler. Divanları bulunmayan fakat şiirlerini incelediğimizde, döneminin iyi şâirlerinden oldukları anlaşılan sanatkârlarımız az değildir. Bunların şiirleri, çeşitli mecmualarda dağınık bir halde bulunmaktadır. Bütün özellikleri ve gelişme safhaları ile bir edebiyat

* Doç. Dr., Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

BURSALI RAHMÎ'NİN DİVANI ÜZERİNE**On Divan Of Rahmi Of Bursa****Mustafa ERDOĞAN*****ÖZET**

Asıl adı Pîr Mehmed Çelebi olan Rahmî (ö. 1567), XVI. yüzyıl kaynaklarına göre, o dönemde yaşayan şâirlerin en değerlilerinden biridir. Hakkında kaynaklarda epeyce malumat bulunan Rahmî'nin bazı şiirleri daha önceden mecmualardan derlenerek Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan ve Prof. Dr. Sabahattin Küçük tarafından makaleler halinde yayımlanmıştır. Ancak şâirin son zamanlarda tespit edilen Türkçe Divanı hakkında bugüne kadar herhangi bir ilmî yayın yapılmamıştır. Bu yazıda, Bursalı Rahmî'nin Türkçe Divanı ilk defa ilim âlemine tanıtılıp, eserin şekil ve içerik açısından incelemesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bursalı Rahmî Divanı, Pîr Mehmed Çelebi, divan edebiyatı, şiir.

ABSTRACT

According to XV'th century Ottoman Bibliographical sources Rahmi who's real name is Pîr Mehmed Çelebi (d. 1567) is one of the best poets of the era. Some poems of Rahmî whom we can find a lot of information in bibliographical sources published by Dr. Ali Nihat Tarlan and Dr. Sabahattin Küçük. But unfortunately his divan was not found so far. In this article firstly we introduce in terms of content and form the Turkish Divan of Rahmi.

Key Words: Divan of Rahmî of Bursa, Pîr Mehmed Çelebi, literature of divan, poetry.

* Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Arş. Gör.